

Výzkumná činnost v primární péči

V polovině října 2024 se v Praze uskutečnila první část kurzu ABC pro začínající výzkumné pracovníky v primární péči. Kurz, který organizují Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP a Ústav všeobecného lékařství 1. LF UK, je rozdělen do tří dvoudenních částí (A, B, C). Část B proběhne na jaře roku 2025 a část C je naplánována na podzim 2025. Pod vedením dvou britských a jednoho ukrajinského kolegy, kteří jsou zkušenými vědci v oboru všeobecného praktického lékařství (VPL), se první části kurzu ABC zúčastnilo 17 českých, jedna slovenská a jedna ukrajinská lékařka.

Kurz ABC je určen praktickým lékařům, kteří se chtějí zabývat a hlouběji porozumět výzkumné činnosti v primární péči. Jeho cílem je získání či prohloubení dovedností účastníků v metodologii vědy a výzkumu. Kurz byl vyvinut společností EGPRN (European General Practice Research Network), jež sdružuje praktické lékaře a další zdravotnické pracovníky, kteří se zabývají výzkumem v oblasti

primární péče a rodinného lékařství. Jejím cílem je poskytnout vhodné prostředí pro diskusi a rozvoj výzkumu v primární péči, podporovat a spoluurčovat mezinárodní studie, vyměňovat si zkušenosti a rozvíjet validní vědeckou základnu v primární péči. Kromě toho EGPRN nabízí praktickým lékařům možnost setkat se se zahraničními kolegy, což podněcuje místní a mezinárodní výzkumnou spolupráci.

Kurz ABC je projektován pro státy, kde dosud není zcela vyvinutá systematická podpora vědy a výzkumu v primární péči v rámci odborné přípravy na lékařských fakultách či během specializační přípravy v oboru VPL. V primární péči probíhá většina kontaktů pacientů s lékaři a je zdrojem velkého množství dat, která by mohla a měla být podchycena, zpracovávána a využita pro potřeby primární péče i celého zdravotního systému za účelem trvalého zlepšování péče.

Tento kurz již úspěšně proběhl na Ukrajině, v Maďarsku a v Bulharsku. Kurz probíhá v angličtině, je pojat interaktivním způsobem, školitelé ve vzájemném dialogu účastníky aktivně zapojují do práce a povzbuzují k aktivitě.

Součástí celého kurzu ABC je i tvorba vlastního malého výzkumného projektu, na kterém budou účastníci týmově pracovat již v období mezi částmi kurzu A a B.

Komentář

Výbor Společnosti všeobecného lékařství ČLS JEP již před několika lety postavil strategii rozvoje oboru, jejíž součástí je podpora akademického postavení všeobecného lékařství a podpora výzkumu ve všeobecném praktickém lékařství. Na lékařských školách už toto úsilí přináší své ovoce: roste zájem o kariéru ve všeobecném praktickém lékařství a zároveň lékaři napříč systémem práci praktického lékaře a jeho roli v systému rozumějí.

Výzkum pak je přirozeným atributem každé lékařské disciplíny a mimo jiné rozšiřuje možnosti kariéry praktického lékaře. Na stole je řada naléhavých výzkumných témat z primární péče.

U nás byl dlouho výzkum v primární péči podceňován. Ve srovnání s jinými zeměmi Evropské unie dostával jen zlomek ekonomické podpory. Stále ovšem chybí i metodické zázemí a bez zahraniční nebo mezioborové spolupráce je cesta k titulu Ph.D. u nás složitá. Přesto zájemců o doktorandské studium mezi praktickými lékaři přibývá.

Proto jsme v Praze uspořádali vloni na podzim konferenci Evropské společnosti pro výzkum v primární péči (EGPRN) a proto vítáme kurz ABC, který přivedl do Prahy přední evropské lektory.

Doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D.
Vědecký sekretář a místopředseda SVL ČLS JEP

Okruhy témat, kterým byla věnována část A kurzu ABC:

- Jak navrhnout výzkumnou otázku
- Typy kvantitativního výzkumu: deskriptivní výzkum, korelační výzkum,

kauzálně-komparativní výzkum (případové a kohortové studie), experimentální výzkum

- Úvod do lékařské statistiky, část 1: statistiky popisující data; statistiky testující spolehlivost
- Úvod do lékařské statistiky, část 2: statistiky testující rozdíly; statistiky porovnávající rizika; statistiky analyzující vztahy; statistiky analyzující přežití
- Jak porozumět kohortovým a případovým kontrolním studiím
- Jak porozumět randomizovaným kontrolovaným studiím
- Jak porozumět kvalitativnímu výzkumu

Lektoři kurzu ABC

Prof. Dr. Michael Harris, Ph.D.

Reprezentant Velké Británie v EGPRN, praktický lékař a profesor primární péče nedaleko města Bath v jihozápadní Anglii. Hostuje na univerzitách v Bathu a Exeteru ve Velké Británii, na univerzitě v Bernu ve Švýcarsku a na Šupykově národní akademii postgraduálního vzdělávání na Ukrajině.

Doc. Dr. Pavlo Kolesnyk, Ph.D.

Vedoucí Katedry rodinného lékařství a ambulantní péče na Užhorodské

národní univerzitě, vedoucí mezinárodního oddělení Ukrajinské asociace rodinného lékařství, reprezentant Ukrajiny v EGPRN a EURACT.

Prof. Dr. Gordon Taylor, Ph.D.

Statistik a ředitel Národního Institutu pro výzkum zdraví a péče v regionu South West (RDS SW) ve Velké Británii, vyučuje na University of Exeter Medical School.

**MUDr. Norbert Král, Ph.D.,
MUDr. Jáchym Bednář,**
spoluorganizátoři kurzu

Lektoři kurzu ABC prof. Michael Harris a doc. Pavlo Kolesnyk

Foto: archiv autorů